

CASA DE CULTURA LES BERNARDES

Del 16 al 31 de gener de 1995

**CESC
JAP
PERICH
TÍSNER & KALDERS**

EXPOSICIÓ D'IL·LUSTRACIONS

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

Diu que els xinesos van ser dels primers a expressar idees de manera escrita, amb els seus ideogrames; la felicitat troballa del dibuix convertit en paraula. La plèiada d'artistes que configuren aquesta mostra han mantingut la premissa original de la comunicació primigènica. Cesc, Perich, Jap, Tísner i Calders han sabut fixar en el traç allò que la paraula no és capaç d'assumir. El significat i el significat assoleixen, en els seus dibuixos, més registres dels que la parla natural podria aportar. El resultat és allò que els lingüistes anomenen expressió felicitat, i que sovint ha constituït l'alternativa perfecta a un article editorial portador d'un pensament complex.

Cap lector –ni que sigui esporàdic– de premsa no podrà mai negar la potència comunicativa –a voltes humorística, a voltes amarga, sempre reveladora, en ocasions genial– continguda en els personatges, caricatures i situacions visualitzades per aquests mestres. La seva gestació no és fàcil. Són éssers que requereixen capacitat d'observació i de síntesi. I sensibilitat, molta sensibilitat, per més que siguin fets de tinta. Xinesa, és clar.

Dani Vivern
Gener 1995

La nota del dia

No van ser 40 anys, però els hi va faltar tan poc que ningú no dirà res. Des que el novembre de 1952 va començar a publicar un acudit diari a *Diario de Barcelona* fins que el 1990 va deixar de fer-ho al mateix diari, Cesc ha estat un cas palès de fidelitat a un país i a unes idees. El país és Catalunya i les idees de tolerància, defensa dels humils, respecte democràtic i tendresa, són arreu dels seus ninots.

Les seves etapes periodístiques són ben clares: primer el vell *Brusi* (1952-64), després el nou *Tele/eXprés* (1964-68), més tard *El Correo Catalán* (1968-75), aleshores quan pensava deixar la càrrega feixuga de l'acudit diari, va sortir el primer diari en català des de la guerra civil, l'*Avui*, i en Cesc no va poder negar-s'hi, i hi va ser des del 1976 fins 1987, quan va tornar al ressuscitat **Brusi**, en català i en color. Aquesta novetat, el color, i el fet de ser per primer cop en plantilla des que havia començat a treballar, el van decidir. I així va ser fins al 1990, que va penjar els hàbits de ninotaire diari. "Ara vull pintar i experimentar d'altres coses".

Perquè tinguem un tast del que probablement ha estat el ninotaire més important de la seva època, aquí podem recórrer el seu pas pels diaris i per algunes revistes setmanals i mensuals, amb una especial referència a *Por favor*, aquell setmanari que va néixer precisament un mes com aquest, ara fa 20 anys.

Cesc diu que no tornarà a dibuixar per a cap altre diari. I tanmateix, alguns somiem un diari on les idees fossin força engrescadores perquè els cescs s'hi tornessin a apuntar.

Mentrestant, repassar una mica del que ens va donar és un exercici que hauria de reconfortar tots aquells que estimen el periodisme. Apel·les Mestres va batejar com *la nota del dia* l'acudit que el 1896 va començar a fer per a *La Publicidad*. I Cesc ens ha donat tantes notes del dia que avui li posem nota nosaltres; excel·lent.

Josep Maria Huertas

La nota del dia

JAP: el gest ambigu de l'humor

Parodiant Gogol, que va escriure "si s'observa atentament i durant una bona estona, una història graciosa es torna cada vegada més trista", podríem dir que JAP observa atentament una història trista i la presenta graciosament. El nostre món, terrible en les múltiples manifestacions d'una tristesa espessa com el formatge i dolorosa com una malaltia, és mirat per Joan Antoni Poch amb precisió de fulla de ganivet que estripa la pell dels fets i busca els ossos de les coses que passen. No és que sigui cruel, la mirada d'en JAP, però no és ensucrada, moralista o pietosa: és la mirada precisa del raig X. JAP domina la difícil virtut de la síntesi: amb un sol dibuix destil·la l'ànima (grotesca, patètica, ridícula o, fins i tot, amable) d'uns fets que són notícia i sovint converteixen en inútils els comentaris dels articulistes que necessitem tantes paraules per acostar-nos al moll de l'os. L'humor de JAP és d'aquells que tenen doble gust: inicialment provoca una rialla o un somriure, però tot seguit els glaça i deixa una ganyota amargant. Els dibuixos que fa confirmen el que va dir Ionesco: "Poca cosa separa l'horror de la comicitat".

Antoni Puigverd

JAP:

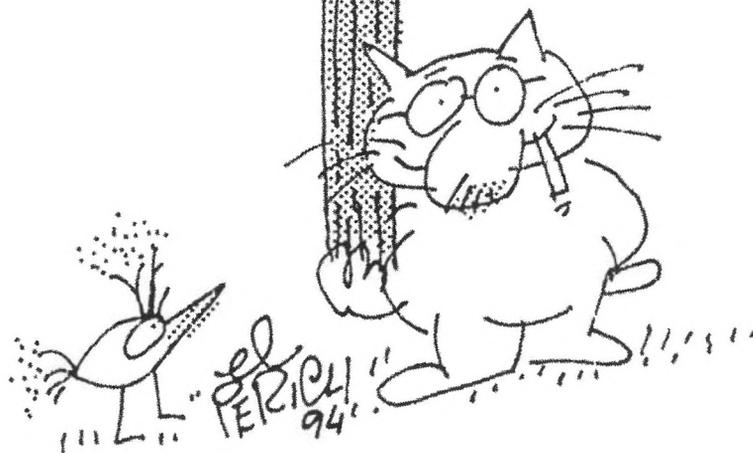
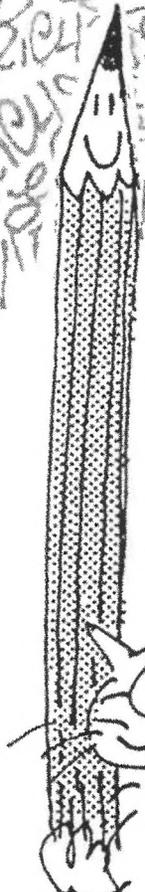

TRETZE ANYS I UN DIA!

Carn crua sota el maquillatge

Dir que Perich és un ninotaire o un fabricant d'acudits seria una broma de mal gust. Dir que és el millor humorista d'Espanya i potser del món seria alhora exagerat i insuficient. Perich aplica al peu de la lletra la màxima de Sullivan: *Forms follows function*. La dura bellesa dels seus dibuixos neix de l'adequació perfecta de cada traç a la seva funció: expressar la idea. Ell ha dit sovint que amb prou feines sap dibuixar. És mentida. Sap dibuixar tant com cal per a dir allò que vol dir. Menys seria insuficient. Més, massa: faria nosa. Perich ha fet i fa humor filosòfic, pur, pornogràfic i inclassificable. Però és damunt de qualsevol altra cosa –segurament amb Máximo i El Roto i a gran distància de gairebé tots els altres– el més punyent i insubordinable comentarista polític del país. Ho és perquè res no li passa per alt, perquè arranca la pell maquillada de la realitat mediàtica mediatitzada per mostrar la sang crua i sagnant de la realitat real; però ho és també, no ho oblidéssim pas, perquè no es casa amb ningú: humorista casat, periodista espatllat. Ara fa trenta anys d'aquella *Autopista* que va bocabadar l'Espanya de les escorrialles franquistes. Algú va preguntar després: "Què hauria dit Perich sense la censura franquista?". Era una bona pregunta. Tan bona que encara ho és, de bona.

Ivan Tubau

Després d'anys i panys de ser amics, d'haver esdevingut fins i tot familiars i dedicar-se gairebé a les mateixes activitats, Avel·lí Artís Gener i Pere Calders no havien compartit mai un projecte comú fins que, fa tres anys, va sortir el llibre sobre els dibuixos de guerra que havien fet durant la seva època de direcció mancomunada del setmanari *L'Esquella de la Torratxa*.

Aquella idea, que va representar també la recuperació de la memòria pública de Calders ninotaire, l'hem ampliada ara amb un recorregut, ni que sigui obligatòriament breu, per la part gràfica de la seva obra humorística.

Un dibuix de qualitat i un humor intel·ligent (us recomanem que estigueu atents a les mostres d'enginy que representen els abundants jocs de paraules) fet, la major part, en una època difícil, plena d'esdeveniments de tota mena que feien fins i tot perillosa la feina de dibuixant satíric.

Malauradament, aquesta exposició homenatge, que va ser pensada abans de l'estiu, només la podrà veure en Tísner perquè el seu company, cunyat i amic, com tots sabeu, no hi podrà ser físicament però, en aquest cas, l'obra, tant de l'un com de l'altre, és el que realment compta. I aquesta obra és, sortosament, intemporal i un exemple magnífic del nostre humor més genuí a través dels ulls irònics de dos mestres que sempre han fet de la seva catalanitat un distintiu i una manera de viure.

Lluís Solà i Dachs

TISNER & KALDERS
societat en comandita

34

Carrer Major, 172 - 17290 SALT

HORARIS: Laborables: de 10 a 1 i de 5 a 10 h.
Dissabtes: de 7 a 9 h.
Festius, tancat.